

Grote Kerk Gemeente

Dordrecht

zondag 26 december 2021 - 10.30 uur

2° kerstdag

voorganger: ds. P. L. Wansink

organist: Kees Bax

de kleur van deze zondag is wit

Voorlopig houden wij diensten met een beperkt aantal kerkgangers, maximaal 50. De vraag is weer of u zich van te voren wilt aanmelden via onze site. We hopen dat het snel weer anders is. Ik hoop dat u begrijpt dat we dit doen uit zorg voor de kwetsbaren in onze samenleving en uit meeleven met de werkenden in de zorg die nu al overbelast zijn.

- klokgelui vooraf: de Dordtse Dom klokken **1, 2, 3, 4, 5, 6**
- orgelspel: 'Ons is gheboren een kinderkijn' J.P. Sweelinck
'Vom Himmel hoch da komm ich her' H. Scheidemann
- welkom en korte afkondiging door de ouderling van dienst; stil gebed

VOORBEREIDING

gemeente gaat staan

- openingslied **gezang 494: 1 en 2**
 - 1 Vanwaar zijt Gij gekomen,
wij wisten niets van U.
In onze stoutste dromen
was God nooit hier en nu.
Een nieuwe God zijt Gij
die onder ons wilt wonen,
zo ver weg, zo dichtbij.
 - 2 Gij zijt ons doorgegeven
een naam, een oud verhaal
uw woorden uitgeschreven
in iedere mensentaal.
Ons eigen levenslot
met uw geluk verweven,
zo zijt Gij onze God.
- bemoediging v Onze hulp in de Naam van de Heer,
g **die hemel en aarde gemaakt heeft.**
- drempelgebed v Barmhartige God, - - -
- - - door Jezus Christus, onze Heer.
g **Amen.**
- psalm **psalm 119: 12, 17**
 - 12 Ik klem mij vast aan uw getuigenis.
O Heer, laat niet vergeefs mij op U hopen!
Gij zijt mijn licht, mijn dag bij duisternis,
Gij doet uw woorden voor mijn ogen open,
verruimt mijn hart en maakt mijn reis gewis.
Ik zal de weg van uw geboden lopen.

- 17 Neem van mijn mond het woord der waarheid niet.
Gij moet uw wil en wet mij openbaren.
Mijn hart gaat uit naar wat Gij mij gebiedt,
altoos en immer zal ik dat bewaren.
Gij maakt ruim baan voor wie uw wet ontziet.
Ik volg uw licht, daar zal ik wel bij varen.

gemeente gaat zitten

- smeekebed vanuit de nood van de wereld,
besloten met kyrië en gloria **gezang 299e**

v Heer ontferm u,
g Heer ontferm u,
v Christus, ontferm u
g Christus, ontferm u
v Heer, ontferm u over ons.
g Heer, ontferm u over ons.

Glorie, glorie aan God hoog in de hemel
en op aarde vrede in mensen van zijn behagen.
Wij loven U, aanbidden U, vereren en zegenen U.
Wij danken U om uw glorie!
Hemelse koning, God over allen, Vader van mensen!
Jezus Messias, één met de Vader, Lam van God,
die wegdraagt de zonden van heel onze wereld: geef uw ontferming!
Heilig, heilig zijt Gij alleen Heer, Allerhoogste,
Jezus Messias, heilige Geest, glorie van God!
U alle eer, nu en altijd.
Amen.

DIENST VAN HET WOORD

- groet v De Heer zal bij u zijn!
 g **De Heer zal u bewaren!**

- gebed bij de opening van het Woord

- lezing O.T.: Wijsheid 7: 22-30 (NBV)

²²De wijsheid, de maakster van alles, heeft mij onderricht. Zij heeft een geest die verstandig en heilig is, uniek, veelzijdig, verfiynd, beweeglijk, helder, rein, toegankelijk, onkwetsbaar, liefdevol, scherpzinnig, ²³onstuitbaar, weldadig, menslievend, standvastig, onwrikbaar, onbezorgd, almachtig, alles overziend en alle geesten doordringend, hoe scherp, zuiver of subtiel ze ook zijn. ²⁴De wijsheid is beweeglijker dan alles wat beweegt, ze doordringt en doorstroomt

alles met haar zuiverheid. ²⁵Ze is de adem van Gods kracht, de zuivere straling van de luister van de Almachtige; niets dat onrein is kan haar binnendringen. ²⁶In haar schittert het eeuwige licht, in haar wordt Gods kracht feilloos weerspiegeld en zijn goedheid afgebeeld. ²⁷Ze is één maar kan alles, ze is onveranderlijk maar vernieuwt alles. Ze gaat over op elk volgend geslacht van vrome mensen en maakt hen tot vrienden van God, en tot profeten. ²⁸Want God heeft alleen degene lief die zijn leven deelt met de wijsheid. ²⁹In schoonheid overtreft ze de zon, haar plaats is boven de sterren. Ze is schitterender dan het daglicht, ³⁰want dat wordt gevolgd door de nacht, maar de wijsheid wordt nooit verduisterd door het kwaad.

- lied

gezing 466: 1, 7

- 1 O wijsheid, daal als vruchtbare taal!
Het zaad verdort, de oogst wordt schraal,
op aarde plant het kwaad zich voort,
de waanzin voert het hoogste woord.
O kom, o kom, Emmanuel!
Verblijd uw volk, uw Israël!
- 7 Emmanuël, bewijs uw naam!
wees uw belofte, neem ons aan,
zegen het volk dat vrede wil,
maak Israël gerust en stil.
O kom, o kom, Emmanuël!
Verblijd uw volk, uw Israël!

gemeente gaat staan

- lezing N.T.: Johannes 1: 1-18 (HSV)

- 1 In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.
- 2 Dit was in het begin bij God.
- 3 Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder dit Woord is geen ding gemaakt dat gemaakt is.
- 4 In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen.
- 5 En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen.
- 6 Er was een mens door God gezonden; zijn naam was Johannes.
- 7 Hij kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden.
- 8 Hij was het licht niet, maar was gezonden om van het licht te getuigen.
- 9 Dit was het waarachtige licht, dat in de wereld komt en ieder mens verlicht.

- 10 Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend.
- 11 Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.
- 12 Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven;
- 13 die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.
- 14 En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.
- 15 Johannes getuigt van Hem en heeft geroepen: Hij was het van Wie ik zei: Deze Die na mij komt, is vóór mij geworden, want Hij was er eerder dan ik.
- 16 En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade.
- 17 Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen.
- 18 Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard.

- lofprijzing v Lof zij U, Christus
 g **in eeuwigheid, amen.**

gemeente gaat zitten

- woord voor de kinderen

- uitleg en verkondiging

Johannes 1, 1-18 Wijsheid 7, 22-30 2^e kerstdag

Deze 2^e kerstdag ditmaal op een zondag aandacht voor dat andere evangelie. Dat 4^e evangelie dat alles net even iets anders zegt. Vanmorgen hoorden we die beroemde woorden. In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Waar de andere evangelisten beginnen met – niet de geboorte – maar met de wonderlijke conceptie van dit kind, daar begint Johannes veel verder terug, met de conceptie van de wereld. Immers zonder dat woord is er niet ontstaan van wat ontstaan is, in hem was het leven. In grootse poëtische taal worden we mee gesleept naar het begin van alle leven. De bedoeling is duidelijk: ook ons leven. Een paar jaar geleden zat bij Matthijs van Nieuwkerk een aantal grote natuurkundigen van ons land aan tafel. Zeg maar: heel knappe koppen. Matthijs vroeg: wat is met al die kennis van ons de

grootste uitdaging voor het wetenschappelijk onderzoek. En zonder aarzeling zeiden ze: de vraag is: wat is leven? En er kwamen duizelingwekkende verhalen. In het begin was het Woord en het was bij God en het was leven. Een van die natuurkundigen die vaak bij Matthijs van Nieuwkerk aan tafel zat is Vincent Icke. Hij schreef een pracht (dun) boekje met als titel *Licht*. Hij gaat op zoek naar waarheid en let u goed op: het *verschil* tussen waarheid en wetenschap. Het boekje maakt bescheiden. Prachtig vond ik zijn opmerking dat we er trots op zijn zelfrijdende auto's te kunnen maken terwijl nog niet het begin van inzicht hebben hoe de intelligentie van een muis werkt. De vraag is veeleer: wat is leven?

Het leven is het licht voor de mensen en het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet gegrepen. De 4^e evangelist is een mysticus. Hij schouwt dieper dan velen van ons. De oorsprong van alle leven is de ongrijpbare werkelijkheid van God. En willen we iets van het geheim van Jezus begrijpen moeten wij weten van zijn oorsprong. Hij is van Godswege. Hij was er al, Hij was eer dan ik zegt Johannes de dooper die toch voor hem geboren werd. Hij is het Woord bij God van voor alle tijden. En beseffen we iets van zijn geheim, dan gaat er iets dagen van het geheim van ons eigen leven. Immers ook wij zijn er niet zomaar. En als we al grote moeite hebben het bewustzijn van een muis te doorgronden, hoe zit het dan met dat van ons, een mens. Daar heeft de wetenschap ons nog niet zo ver gebracht. Maar het Woord dat bij God was, Hij is het leven, Hij is het licht voor de mensen, Hij schijnt in de duisternis en de duisternis heeft hem niet gegrepen. Het komt steeds dichterbij. Want die duisternis dat voelen we wel aan dat is mede een beschrijving van wat er in onze wereld woedt en woelt. Dan gaat het om de chaos die ons leven kan beheersen. Het kwaad dat altijd weer de kop opsteekt. De razernij van wapengekletter, de listige sluwheid van bedrijven. Ten diepste het kwaad dat zo'n zuigkracht heeft, ons verdeelt, ons andere mensen doet minachten, omdat ze anders geaard zijn, omdat ze Jood zijn, omdat ze vluchteling zijn, of domweg omdat ze ons in de weg rijden. Dat kwaad dat in de Bijbel ongrijpbaar geschilderd wordt in het verhaal van de slang. Maar die duisternis heeft het licht niet gegrepen. Dat is met klem de boodschap die volgt op de introductie van het evangelie. Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet overmocht zegt de oude vertaling. We lezen ook uit Wijsheid. Dat is één van de Deuterokanonieke boeken die wel in de Bijbel staat van de Katholieken, maar niet bij ons Protestanten. In bepaalde versies van de Nieuwe Vertaling wel overigens en in de oude Statenvertaling stonden ze ook, maar aan het eind en voorafgegaan door een waarschuwing aan de lezer. Ze zijn niet in het Hebreeuws geschreven, maar in het Grieks en 'jonger' dan de meeste boeken van het Oude Testament. Wijsheid is geschreven - denken we - in Alexandrië waar veel Joden leefden in een Griekse cultuur. Waarschijnlijk is het geschreven ergens in de eerste eeuw niet lang voor de geboorte van Christus. Heeft de evangelist Johannes het gekend? Dat zou goed kunnen. De schrijver van de Hebreeënbrief heeft

het zeker gekend want die citeert in zijn inleiding uit Wijsheid als hij schrijft dat God door zijn Zoon het heelal geschapen heeft en alles wat bestaat. Hij – die zoon – straalt Gods luister uit, is zijn evenbeeld. In de vertaling herken je het misschien niet direct, maar dat zijn woorden uit Wijsheid waar van de wijsheid gezegd wordt dat ze de zuivere straling is van Gods luister, die Gods kracht feilloos weerspiegelt. De evangelist Johannes en ook de schrijver van de Hebreeën brief willen ons zeggen die wijsheid van God, die er altijd was, die beweeglijker is dan alles, die alles doordringt en doorstroomt met haar zuiverheid; die wijsheid is het waar het om gaat in dit leven. Toch even terzijde: hoeveel dwaasheid is er niet onder ons in de waan van de dag, in de zucht naar geld en macht of in blinde adoratie van idolen, volg voor de grap eens wat BN-ers van Doutzen Kroes, tot Gordon. Het spijt me , maar dan is wijsheid ver te zoeken. Maar de zuivere wijsheid die is in Gods wezen, die zien we weerspiegelt in Christus. Ook hij is de glans van Gods luister. En die glans dat licht wordt nooit door het kwaad verduisterd.

Maar nu zegt Johannes nog iets. Dat Woord, die eeuwige wijsheid, die glans van Gods luister, die is mens geworden, letterlijk staat er zelfs: vlees. Dus die werkelijkheid van Gods woord, zijn licht heeft onder ons gewoond. Dat is de betekenis van kerst. God is mens geworden met ons, onder ons in ons. De kerkvader Augustinus die veel heeft meegemaakt in zijn leven en het was niet allemaal wijsheid om het maar zo te zeggen. Die Augustinus zoekt als een man van een jaar of dertig, hij heeft dan een zoon en een lange relatie achter de rug, hij is beroemd hoogleraar, in aanzien bij de keizer, maar hij zoekt naar waarheid. Bijna wanhopig. Hij vraagt zich af wat is leven? Wat is mijn leven? Doet het er allemaal nog toe. En hij zoekt het bij de wetenschap, de wijsheid, de filosofie. En daarin heeft hij dingen geschreven die nog gelezen worden, bijvoorbeeld zijn verhandeling over de tijd. Maar hij zoekt en dan ontmoet hij bisschop Ambrosius en als door een bliksem is hij getroffen door zijn preken – ter bemoediging van alle predikers- hij is geraakt en zoekt in het evangelie. En wat schrijft hij dan? Alle wijsheid van de filosofen en de wetenschap vind ik terug in de Bijbel, maar er is één verschil bij die filosofen en al hun geleerdheid vond ik niet dat het Woord vlees is geworden. De menswording van Christus, zijn incarnatie is het geheim van kerst. God zelf heeft onder ons gewoond. Hij is het licht en de duisternis heeft het niet gegrepen. De kerkvader Irenaeus zegt het nog iets anders: Hij is geworden wat wij zijn, opdat wij worden wat Hij is. Zijn licht straalt over deze wereld, in deze wereld, in ons leven zodat wij het op onze beurt kunnen uitstralen de wereld in. Doet u dat maar. Straal zijn goedheid uit want dat licht wordt nooit verduisterd door het kwaad.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest tot in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

gezing 478: 1, 2, 4

- 1 Komt, verwondert u hier, mensen,
ziet, hoe dat u God bemint,
ziet vervuld der zielen wensen,
ziet dit nieuw geboren kind!
Ziet, die 't woord is, zonder spreken,
ziet, die vorst is, zonder pracht,
ziet, die 't al is, in gebreken,
ziet, die 't licht is, in de nacht,
ziet, die 't goed is, dat zo zoet is,
wordt verstoten, wordt veracht.

- 2 Ziet, hoe dat men met Hem handelt,
hoe men Hem in doeken bindt,
die met zijne godheid wandelt
op de vleugels van de wind.
Ziet, hoe ligt Hij hier in lijden
zonder teken van verstand,
die de hemel moet verblijden,
die de kroon der wijsheid spant.
Ziet, hoe tere is de Here,
die 't al draagt in zijne hand.

- 4 O Heer Jesu, God en mense,
die aanvaard hebt deze staat,
geef mij wat ik door U wense,
geef mij door uw kindsheid raad.
Sterk mij door uw tere handen,
maak mij door uw kleinheid groot,
maak mij vrij door uwe banden,
maak mij rijk door uwe nood,
maak mij blijde door uw lijden,
maak mij levend door uw dood!

DIENST VAN DE GEBEDEN

- dankgebed en voorbeden, steeds onderbroken door **gezang 368c**

v zo bidden wij allen samen

g

- moment van persoonlijk gebed in stilte

- gezamenlijk Onze Vader

gemeente gaat staan

- slotlied

gezang 481

1 Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuwgeboren Heer!
Vrede op aarde, 't is vervuld:
God verzoent der mensen schuld.
Voeg u, volken, in het koor,
dat weerklinkt de hemel door,
zing met algemene stem
voor het kind van Bethlehem!
Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuwgeboren Heer!

2 Hij, die heerst op 's hemels troon,
Here Christus, Vaders Zoon,
wordt geboren uit een maagd
op de tijd die God behaagt.
Zonne der gerechtigheid,
woord dat vlees geworden zijt,
tussen alle mensen in
in het menselijk gezin.
Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuwgeboren Heer!

3 Lof aan U die eeuwig leeft
en op aarde vrede geeft,
Gij die ons geworden zijt
taal en teken in de tijd,
al uw glorie legt Gij af
ons tot redding uit het graf,
dat wij ongerept en rein
nieuwgeboren zouden zijn.
Hoor, de engelen zingen de eer
van de nieuwgeboren Heer!

- uitzending en zegen
allen: **Amen.**

- orgelspel: Postludium 'Daar is uit 's werelds duist're wolken' J. Zwart

collecten

In deze dienst zijn de collecten bestemd voor de volgende doelen:

kerk: Bloemendienst Grote Kerk Gemeente

diaconie: Stichting Present Dordrecht – Papendrecht

Stichting Present Dordrecht – Papendrecht werkt op diaconaal vlak met diverse kerken in deze plaatsen samen. Present wil kerken en kringen helpen om via vrijwilligerswerk handen en voeten te geven aan het omzien naar kwetsbare mensen over de eigen kerkmuren. Daarbij kun je als kerk voor een aantal vragen komen te staan. Hoe zorg je er bijvoorbeeld voor dat het werk niet alleen op de schouders van de diaconie of een groepje gemeenteleden terecht komt, maar dat de hele gemeente erbij wordt betrokken? Hoe bereik je de mensen die hulp echt het beste kunnen gebruiken? Moet je het werk niet aan zorgprofessionals overlaten? Welke hulp kun je bieden, wat sluit aan bij de talenten van de gemeenteleden en hoe krijg je en houd je hen enthousiast? Present richt zich voornamelijk op praktische projecten: helpen verhuizen, opknappen of schoonmaken van een woning of het opknappen van een tuin.

Uw gaven voor kerk en diaconie kunt u overmaken op rekeningnummer NL37 INGB 00006573 05 t.n.v. Wijkraad 1 der Hervormde Gemeente onder vermelding van **kerkdienst 26 december 2021**. De penningmeester zorgt voor de verdeling.

Ook staan er bij de uitgang schalen voor uw gaven.

komende vrijdag 31 december, 16:00

voorganger: ds. P. L. Wansink
organist: Cor Ardesch

komende zondag 2 januari, 10:30

Epifanie – bevestiging ambtsdragers

voorganger: ds. P. L. Wansink
organist: Kees Bax

schoenactie

Geraakt door het leed in en om de vluchtelingenkampen, willen Stichting CRR, Christian Refugee Relief en Stichting Bootvluchteling graag samen de handen uit de mouwen steken en vragen we u om hulp. Duizenden mensen zitten vast in een overvol kamp met een groot tekort aan basisvoorzieningen. Dagelijks ervaren we hoe groot de nood en hoe hard onze hulp nog steeds nodig is.

De vluchtelingenproblematiek lijkt te groot en ingewikkeld om opgelost te worden. Overheden en politieke partijen verzanden regelmatig in het politieke steekspel. “Maar wat kunnen we wel voor ze doen?” Door niet te kijken naar de problematiek of het systeem, maar naar de mens die er de dupe van is. Een helpende hand uitsteken naar de ander is op veel manieren mogelijk!

Hermien Hol (verpleegkundige en diaken van de Grote Kerk) is in de vluchtelingenkampen geweest en heeft twee zomers gewerkt voor Stichting Bootvluchteling. Het viel haar op dat de kinderen die in de kampen wonen vaak met verwondingen aan de voeten op het spreekuur komen en meestal alleen plastic schoenen hebben.

We vragen u om een paar stevige kinderschoenen die de kinderen beschermen tijdens deze koude winter in te leveren in de wijkzaal van Grote Kerk aan de Lange Gelderse kade 2 te Dordrecht.

De inzamelmomenten zijn:

- Voorafgaand aan de kinderkerstviering om 15.30 op 24-12
- Na de dienst op kerstochtend tussen 11.30 en 12.30 op 25-12
- Na de dienst op 2 januari tussen 11.30 en 12.30

De ingezamelde schoenen worden in januari 2022 naar het centrale inzamelpunt van Christian Refugee Relief gebracht door Klaas en Marleen Romijn, gemeenteleden van de Grote Kerk. Hierna gaan alle goederen op transport naar de kampen in Lesbos, Chios, Athene en/of Samos.

gastlidmaatschap

U voelt zich betrokken bij de Grote Kerk Gemeente en weet zich met ons verbonden? Dan is het mogelijk om gastlid te worden. Voor meer informatie verwijzen we u naar: www.grotekerk-dordrecht.nl.